

מנה בנתן

שינוי הדף היומי בדון קצרו

לע"נ מרן רבי יצחק זאב בן רבי
חיים הלוי סולביציק זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 89 פרשת וילך תשפ"ב

ביצה יב-יח

בערב יו"ט ולא ביו"ט, ויש לומר שמותר גם ביו"ט, וכתבו ערב יו"ט אגב הרישא, ולפ"ז יש מציאות של תרומה שמותר לתרום ביו"ט, שהמלילות הם גמר מלאכה, ואצלינו שנינו שאין תרומה שמותר להפרישה ביו"ט,

דף יג ויש לומר שנחלקו בזה תנאים שכתוב שאם הכניס שבלים לעשות מהם עיסה אוכל מהם עראי ופטור ממעשר ואם הכניסם למוללן במלילות לרבי חייב, וא"כ תורם ביו"ט, ולר' יוסי בר' יהודה פטור, אך גם לר' יוסי בר' יהודה יכול להיות שתורמים ביו"ט אם הכניס שבלים לעשות מהם עיסה ונמלך למוללן ביו"ט, אלא יש לבאר במשנה שתרומה הכוונה רוב תרומה.

אביי אומר שנחלקו בשל שבלים, אך בקטניות נעשה טבל רק בעשיית החבילות, ולכאורה יש להוכיח ממה ששנינו שמי שהיו לו חבילי תלתן של טבל יכול לכתוש ויחשב כמה זרע יש בהם ויפריש כנגדו ולא על העץ, ולכאורה זה גם לר' יוסי בר' יהודה שאף שלגבי שבלים אינם טבל אך בתלתן נעשה טבל, ויש לדחות שזה כרבי אך א"כ יכלו לחדש גם שבלים, ואם נאמר שזה כר' יוסי בר' יהודה יכלו לחדש גם שאר מיני קטניות וכ"ש תלתן, אלא יש חידוש בתלתן שהעץ לא נחשב למרות שטעמו שווה לפרי, וללישנא בתרא אביי אמר שנחלקו בשבלים אך בקטניות החבילה אינה טובלת לכו"ע, וקשה מהברייתא של חבילי תלתן שהוא טבל לפני הכתישה ומפריש על הזרע, וא"כ יש טבל בקטניות כשנעשה חבילה, ויש לומר שהוא טבל רק לענין תרומת מעשר כדברי ר"ל בשם ר' אבהו שאם הפריש מעשר ראשון בשבלים יש לו כבר שם טבל לענין תרומת מעשר, אך לפ"ז יתן לו גם קודם כתישה ויאמר כמו שקבלתי כך אתן, ויש לומר שקנסוהו, וכן שנו בברייתא שלוי שקיבל שבלים למעשרותיו יעשה אותם גורן, אם קיבל ענבים יעשה אותם יין, אם קיבל זיתים יעשה מהם שמן, ואז יפריש מהם מעשר לתת לכהן שכמו שתרומה גדולה לא ניטלת **עמוד ב** אלא מגורן או יקב כך תרומת מעשר ניתנת מהגורן והיקב, ולפ"ז לכאורה לא מספיק מחשבה שרק בתרומה גדולה מועיל מחשבה, ויש לומר שזה כר' אבא בר גימל שלומד מהפסוק **ונחשב לכם תרומתכם** שגם בתרומה גדולה וגם בתרומת מעשר מועיל אומד ומחשבה, רבא מבאר שמעשר שני שהקדימו בשבלים נעשה טבל לענין תרומת מעשר כיון שכבר יצא עליו שם מעשר.

ר"ל אומר שמעשר ראשון שהקדימו בשבלים פטור מתרומה גדולה שכתוב והרמותם ממנו תרומת ה' מעשר מן המעשר שנותן רק מעשר ממעשר ולא תרומה גדולה ותרומת מעשר מהמעשר, ושאל רב פפא שגם הקדימו בכרי יהיה פטור, אמר לו אביי שע"ז נאמר **מכל מעשרותיכם תרימו את תרומת ה'** וההבדל הוא שקודם שנעשה דגן פטור ואם הפריש אחר שנעשה דגן חייב.

שנו במשנה שהמקלף שעורים מקלף כל אחת ואוכל ללא מעשר, אך אם קילף ונתן לתוך ידו חייב, ואמר ר"א שאותו דין הוא לענין שבת שאחד אחד מותר ואינו מפרק, ואסור לתת לידו, אך ראינו שנשותיהם של רב ור' חייא קילפו עבורם בשבת, ויש לומר שר"א דיבר על הסיפא שמולל חיטים אחת אחת ואוכלם ואין לתת לתוך חיקו, ור"א אמר שכן הדין לענין שבת, ור' אבא בר ממל הקשה שגם ברישא כל דבר שלענין מעשר הוא גמר מלאכה גם לשבת הוא גמר מלאכה, ורב שישא בר רב אידי הוכיח מהמשנה של גורן למעשר שקישואים ודילועים חייבים משיפקסו ואם העמיד ערימה חייב וכן לגבי בצלים, ולענין שבת העמדת ערימה פטור שנאסר רק מלאכת מחשבת.

דף יב משנה לב"ש אין להוציא קטן לולב וס"ת לרה"ר וב"ה מתירים. **גמרא** תנא שנה לפני רב יצחק בר אבדימי שהשוחט עולת נדבה ביו"ט לוקה, אמר רב יצחק שזה רק לב"ש שסוברים שלא אומרים מתוך שהותרה הוצאה לצורך הותרה גם שלא לצורך, וב"ה סוברים שמתוך שהותרה הוצאה לצורך הותרה גם שלא לצורך וא"כ מתוך שהותרה שחיטה לצורך הותר גם שלא לצורך, ורבה דוחה שניתן לומר שב"ש וב"ה נחלקו אם נאמר דין עירוב והוצאה ביו"ט, שלב"ש יש דין עירוב והוצאה ביו"ט, ולב"ה רק בשבת ולא ביו"ט, שכתוב **ולא תוציאו משא מבתיכם ביום השבת**, ומשמע רק בשבת ולא ביו"ט, ורב יוסף דוחה שממה שלא נחלקו בסתם אבנים א"כ רואים שנחלקו בהוצאה שלא לצורך, וכן דעת ר' יוחנן שנחלקו בהוצאה שלא לצורך, שתנא אחד שנה לפניו שהמבשל גיד הנשה בחלב ביו"ט ואכלו לוקה חמש: משום מבשל גיד, ומשום אוכל גיד, ומשום מבשל בשר בחלב ומשום אוכל בשר בחלב, **עמוד ב** ומשום הבערה, ואמר לו ר' יוחנן שיוציא הבערה ובישול שהיא לא משנה ואפילו אם כן זה רק לדעת ב"ש שלא אומרים מתוך שהותרה הבערה לצורך הותרה גם שלא לצורך, ולכן לוקה בדבר שלא אוכלים, אך לב"ה מתוך שהותר לצורך הותר גם שלא לצורך ולא ילקה על הבערה ובישול שלא לצורך.

משנה לב"ש אין להוליך לכהן ביו"ט חלה ומתנות אף שהופרשו מאתמול, וב"ה מתירים, ואמרו ב"ש שיש גזירה שוה שחלה ומתנות ותרומה הם מתנה לכהן וכמו שלא מוליכים תרומה לכהן ביו"ט כך לא מוליכים חלה ומתנות, וב"ה אומרים שדוקא תרומה אסור כי אסור להרימה ביו"ט אך חלה ומתנות מותר להרים ביו"ט. **גמרא** לכאורה אם מדובר במתנות שהורמו היום שנשחטו ונאפו היום ומה שהורם מאתמול שנשחט ונאפה אתמול, א"כ המשנה לא כר' יוסי ור' יהודה אלא כאחרים ששנינו שר' יהודה אמר שלא נחלקו ב"ש וב"ה על מה שהורם מאתמול שמותר להוליך עם המתנות שהורמו ונשחטו ביו"ט, ונחלקו להוליכם בפני עצמם, שב"ש אסרו וב"ה התירו, וב"ש למדו שחלה ומתנות הם מתנה לכהן כמו תרומה וכמו שלא מוליכים תרומה כך לא מוליכים חלה ומתנות, ואמרו ב"ה שתרומה אסור להרימה אך חלה ומתנות מותר להרימם, ור' יוסי סובר שלכו"ע מוליכים מתנות, ונחלקו בתרומה שלב"ש אסור להוליך ולב"ה מותר, וב"ה למדו שתרומה היא מתנה לכהן כמו חלה ומתנות וכמו שמוליכים אותם כך מוליכים תרומה, וב"ש סוברים שמתנות מוליכים שמותר להרימם, אך תרומה אסור להרימה וא"כ אסור להוליכה, ואחרים אומרים שלכו"ע לא מוליכים תרומה, ונחלקו רק בחלה ומתנות שלב"ה מוליכים ולב"ש לא מוליכים, ולכאורה משנתנו כאחרים, ורבא אומר שלא כתוב במשנה שהורמו מהיום ושנשחטו מהיום, וכתוב שהורמו והיינו מאתמול, אך מה שנשחט היום מותר, אך לפ"ז המשנה היא כר' יהודה ולא כאחרים ויש לומר שגם לאחרים רק מה שנשחט אתמול אסור, ונחלקו על ר' יהודה כשטופל עם של היום שלר' יהודה מותר ולאחרים אסור.

שמואל פסק כר' יוסי, לרב טובי בר נחמיה היה חבית יין של תרומה, והוא שאל את רב יוסף אם מותר להביאה לכהן ביו"ט אמר רב יוסף ששמואל פסק כר' יוסי ומותר.

לבעל הבית של רבא בר רב חנן היה חבילה של חרדל, והוא שאל אותו אם מותר לפרוך ולאכול את הגרעינים ביו"ט, והוא לא ידע, והוא שאל את רבא ורבא אמר שמוללים מלילות ומפרכים קטניות ביו"ט, ואביי הקשה ממה ששנינו שהמולל מלילות בערב יו"ט למחרת מנפח מיד ליד ואוכל, ואף בקנן ותמחוי ולא בטבלא נפה וכברה, ומשמע שמותר למלול רק

אביי אמר בשם רב יוסף שמולל אחד על אחד, ורב אויא אמר משמו שמולל אחד על שנים, ורבא אמר שאם עושה בשינוי מותר אפילו אחד על כולם,

דף יד רב אדא בר אהבה אומר בשם רב שמנפח בקשרי אצבעותיו ולא בידו, ובא"י אמרו שאם עושה בשנוי יכול לעשות בכל ידו, ור"א אומר שמנפח בידו ובכל כוחו.

משנה לב"ש יכול לדרך תבלין במדוך של עץ ומלח רק בפך או בעץ פרוור, ולב"ה יכול לדרך תבלין כדרכן במדוך של אבן ויכול לדרך מלח אף בשל עץ. **גמרא** לכו"ע צריך שינוי במלח ונחלקו רב הונא ורב חסדא האם הטעם הוא שמלח יכל להכין מאתמול כי כל הקדירות צריכות מלח אך לא תבלין, או שכל התבלינים אם נעשה מאתמול יפוג טעמם ומלח לא יפוג טעמו, ונ"מ בין הטעמים כשיודע מראש מה יבשל או בתבלין כרכום שאינו מפיג את טעמו.

שמואל סובר שיכול לדרך את הכל כדרכו ואפילו מלח, ואין להקשות מהמשנה שלכו"ע צריך שינוי במלח, שיש ברייתא שר"מ אומר שב"ש וב"ה לא נחלקו שמותר לדרך מלח כדרכו, ונחלקו רק אם נידוכין לבדם שב"ש מתירים לדרך בפך ובעץ פרוור לצלי ולא לקדירה, ולב"ה בכל דבר, ואין הכוונה גם לכלי מוקצה אלא אפילו לקדירה.

רב אחא ברדלא אמר לבנו שידוך בהטיה, רב ששת שמע ביו"ט קול של דיכה ואמר שזה לא מביתו, ואין לומר שעשו בהטיה שהוא שמע שהקול היה צלול וזה לא היה תבלין שבתבלין נשמע הקול כנביחה.

שינוי בברייתא שלא עושים חייטין טיסיני לחלקם לדי' חלקים כי אין כותשים במכתשת, והברייתא לא אומרת שלא כותשים במכתשת כי אז היינו אומרים שאסור רק בגדולה ובקטנה מותר קמ"ל שאסור לגמרי, אך בברייתא אחרת שנינו שמותר בקטנה, ואמר אביי שבאמת הברייתא אסרה רק בגדולה, **עמוד ב** ורבא מחלק שבבבל שאין מי שיזלזל מותר בקטנה, ובא"י שיש עבדים אסור בקטנה, רב פפא היה בביתו של מר שמואל ביו"ט והביאו לו דייסא ולא אכלה שדכוה ביו"ט, ואין לומר שדכוה בקטנה שראה שנידוכה היטב ולא היתה מאתמול שראה שהיה לה מראה לבן או שהוא חשש בביתו של מר שמואל שיש שם עבדים המזלזלים.

משנה לב"ש כשבורר קטניות ביו"ט נוטל האוכל מהפסולת ואוכלו, ולב"ה יכול לברור כדרכו בקנון או תמחוי אך לא בטבלא נפה או כברה, ורבן גמליאל מתיר להדיח במים ולשלות מהם הפסולת. **גמרא** ר"ג אומר שמשנתנו דיברה באוכל מרובה אך כשהפסולת מרובה לכו"ע נוטל האוכל מהפסולת, אך בפסולת מרובה לכו"ע אסור בפסולת והכוונה היא שכשהטירחה בפסולת מרובה אף שהיא קטנה בשיעורה לכו"ע נוטל האוכל.

ר"א בר' צדוק אומר שמנהגם של בית ר"ג שהביאו דלי מלא עדשים והציפוהו במים והאוכל נשאר למטה והפסולת עלתה, ומה ששינוי בברייתא להיפך זה בעפר שהוא שוקע יותר מהאוכל אך קש עולה למעלה.

משנה לב"ש מותר לשלוח ביו"ט רק אוכל מוכן, ולב"ה יכול לשלוח בהמה חיה ועוף בין חיים בין שחוטים, וכן יכול לשלוח יינות שמנים וסלתות וקטניות ולא תבואה ולר"ש מותר גם תבואה. **גמרא** רב יחיאל אומר שגם לב"ה לא ישלח בשורה והיינו בג' בני אדם ויותר, ורב אשי הסתפק בג' אנשים וג' מיני דברים.

ר"ש התיר תבואה שעושים מחיטים לודיות, וכן שעורים שנותנם לבהמתו, ועדשים שעושה מהם רסיסים.

משנה מותר לשלוח ביו"ט בגדים גם כשאנינם תפורים ואף שיש בהם כלאים, כשהם לצורך המועד, ואין לשלוח סנדל המסומר ומנעל שאינו תפור, ולר' יהודה גם אין לשלוח מנעל לבן שהוא צריך אומן, והכלל הוא שמותר לשלוח מה שנהנים ממנו ביו"ט. **גמרא** לכאורה בגדים תפורים ניתן ללבשם ושאנינם תפורים ניתן

להתכסות בהם, אך כלאים אינם ראויים, ואין לומר שראויים הם להניח תחתיו שהרי כתוב **לא יעלה עליך** ומהתורה מותר להציע תחתיו אך חכמים אסרו שמא תיכרך נימא על בשרו, ואין לומר שיפסיק משהו בינו לכלאים שהרי רבי אמר בשם קהל ירושלים שאסור לישון גם על י' מצעות שיש תחתם כלאים, ואין לומר שזה ראוי לזילון שהרי אמרו שוילון טמא שהשמש מתחמם בו,

דף טו וצריך לומר שמדובר בכגד קשה, כמו שאמר רב הונא בר רב יהושע שבגד קשה שעושים בנרש מותר בכלאים, ורב פפא אומר שגם בערדלים שתחת מנעליו אין כלאים, ורבא אומר שבצרוור של מעות גם אין איסור כלאים ובצרוור של זרעים יש איסור כלאים, ורב אשי אמר שגם בשל זרעים אין איסור כלאים שאין בזה דרך חימום.

אין להשתמש בסנדל מסומר ביו"ט בגלל הגזירה ממעשה שהיה שנהרגו רבים מנעלים מסומרות ע"י פחד האויבים והוכיח מזה אביי שאין בו איסור טלטול שאם היה אסור בטלטול פשוט שאין לשלוח אותו אלא אפילו שיכול לטלטלו אסור לשלחו. **לא שולחים** מנעל שאינו תפור והחידוש הוא שאסור גם כשהוא מחובר ביתדות עץ.

ר' יהודה מתיר מנעל שחור ולא לבן כיון שהוא צריך להשחירו כביצת גיר, ור' יוסי אסר גם שחור שצריך צחצוח, והם דיברו כל אחד במקומו שבמקומו של ר' יהודה מקום הבשר הוא למטה ולכן לא מצחצח ובמקומו של ר' יוסי הבשר למעלה וצריך צחצוח.

רב ששת התיר לתלמידים לשלוח תפילין ביו"ט, ואביי הקשה שבמשנה כתוב שמותר רק דבר שנהנים ממנו ביו"ט, ויש לבאר שדבר שמשתמשים ממנו בחול מותר ביו"ט.

אביי אומר שההולך בדרך בער"ש ותפילין בראשו ושקעה עליו השמש מניח ידו עליהן עד שיגיע לביתו, וכן אם ישב בביהמ"ד ותפילין בראשו וקדש עליו היום יניח ידו עליהם עד שיגיע לביתו, ורב הונא בר רב איקא הקשה ממה ששינוי שהבא בדרך ותפילין בראשו והחשיך עליו יניח ידו עד בית הסמוך לחומה, וכן כשהיה בביהמ"ד יניח ידו עד שיגיע לבית הסמוך לביהמ"ד, ויש לחלק שכשהם נשמרות עדיף למעט בהילוך עמם ואם לא, ילך עד לביתו, אך לפ"ז כשאנינם נשמרות מותר גם כשמצאם בקרקע, כמו ששינוי שהמוצא תפילין יכניסם זוג זוג, ויש לחלק שכשהם נשמרות מהגנבים והכלבים לא יכניס לביתו, ואם נשמרים מכלבים ולא מגנבים יכניס לביתו, למרות שרוב הגנבים יהודים חוששים שיזלזלו בהם.

פרק יום טוב

עמוד ב משנה לכתחילה אין לבשל מיו"ט לשבת, אך מותר לבשל עבור יו"ט ומה שנשאר נשאר, אך אם עושה תבשיל מערב יו"ט יכול לסמוך עליו לבשל עוד ביו"ט עבור שבת, ולב"ש דוקא ב' תבשילים ולב"ה אפילו אחד, ודג וביצה שעליו נחשב ב' תבשילים, ואם אכל את התבשיל או שאבד לא יבשל ביו"ט, ואם נשאר כל שהוא ממנו יכול לסמוך עליו לשבת. **גמרא** שמואל אומר שיש אסמכתא לעירוב תבשילים מהפסוק **זכור את יום השבת** שיש לזכרו ממי שבא להשכיחו, ורבא אומר שהטעם הוא שיברור מנה יפה עבור שבת ועבור יו"ט, ולרב אשי הטעם הוא כדי שיאמרו שאם אסור מיו"ט לשבת ק"ו שאסור מיו"ט לחול, ולכאורה יש לדייק מהמשנה שסומך על תבשיל מערב יו"ט ולא ביו"ט כדי שלא יאמרו, ולטעמו של רבא מותר גם ביו"ט עצמו, ויש לומר שבאמת מותר אלא גזרו שמא יפשע, ויש תנא שלומד מהפסוק את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו ולמד מזה ר"א שאופים רק על האפוי ומבשלים רק על המבושל, וזה אסמכתא לעירוב תבשילין.

ר"א דרש ביו"ט בהלכותיו וחלק מהתלמידים יצאו, אמר ר"א כנראה שיש להם הרבה אוכל בחביות גדולות, ויצאו עוד אמר שהם בעלי חביות, וכשיצאו עוד אמר שאלו בעלי כדים, וכשיצאו עוד אמר שהם בעלי ליגנין, וכשיצאו עוד אמר שהם בעלי כוסות וכשהתחילו עוד לצאת אמר שהם בעלי קללה, ונתן

עיניו בנשארם ופניהם התחילו להשתנות, אמר להם ר"א שהוא כועס רק על מי שיצאו שהניחו חיי עולם לעסוק בחיי שעה, וכשהלכו לביתם אמר להם לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו כי קדוש היום לאדונינו ואל תעצבו כי חדרות ה' היא מעוזכם.

ר"א קרא לשמחת יו"ט חיי שעה אף שזה מצוה, אך ר"א סובר שזה רשות ששנינו שהוא אמר שביו"ט או יאכל כל היום או ילמד כל היום, ולר' יהושע יחלק חציו לה' וחציו לכם, ור' יוחנן אומר שנחלקו, שבפסוק אחד נאמר **עצרת לה' אלוֹקֵיךְ**, ובפסוק אחר כתוב **עצרת תהיה לכם** וסובר ר"א או כולו לה' או כולו לכם, ולר' יהושע חציו לה' וחציו לכם.

רב חסדא מבאר לאין נכון לו הכוונה למי שלא הניח עירוב תבשילין, וללישנא בתרא למי שאין לו כדי להניח זה מועיל גם למי שיש לו ולא הניח הוא פושע.

ר' יוחנן אומר שר"ש בן אלעזר ביאר את הפסוק **כי חדרות ה' היא מעוזכם** שה' אומר בני לוו עלי וקדשו קדושת היום והאמינו בי ואני פורע, ועוד אמר ר' יוחנן משמו שהרוצה שנכסיו יתקיימו יטע בהם עץ אדר שהוא ניכר על שמו, שכתוב **אדיר במרום ה'**, או אדר כשמו שאומרים האנשים אדר שמתקיים לדורות דורות, וכן שנו בברייתא ששדה שיש בה אדר אינה נגזלת ונחמסת ופרותיה משתמרים,

דף טז רב תחליפא אחיו של רבנאי חזנא אמר שמזונותיו של אדם נקצבים לו מר"ה עד יו"כ חוץ מהוצאתיו לשבת ויו"ט וכן הוצאתיו לת"ת של בניו, שאם פחת פוחתים לו ואם מוסיף מוסיפים לו, ור' אבהו למד את זה מהפסוק **תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגינו** שזה חג שמתכסה בו החדש, וזה ר"ה וכתוב אה"כ **כי חוק ישראל הוא משפט לאלוקי יעקב**, וחוק הכוונה למזונות שכתוב **ואכלו את חוקם אשר נתן להם פרעה** ומר זוטרא למד מהפסוק **הטריפני לחם חוקי**.

אמרו על שמאי שאכל כל ימיו לכבוד שבת, שכשמצא בהמה נאה הוא אמר זו לשבת וכשמצא אחרת נאה יותר לקחה ואכל את הראשונה בחול, ומידת הלל היתה שכל מעשיו לשם שמים שכתוב **ברוך ה' יום יום** והוא סמך שלשבת יגיע לו היפה, וכן נחלקו בברייתא שלב"ש מיום ראשון לשבת וב"ה אמרו ברוך ה' יום יום.

ר' חמא בר חנינא אמר שהנותן מתנה לחבירו לא צריך להודיעו שכתוב **ומשה לא ידע כי קרן עור פניו**, ויש להקשות מהפסוק **לדעת כי אני ה' מקדישכם** ודרשו שה' אמר למשה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה ואני מבקש ליתנה לישראל לך להודיע להם, ולמד מכאן רשב"ג שהנותן מתנה לתינוק צריך להודיע לאמו, ויש לחלק שמתנה שעשויה להתגלות אין צריך להודיע, ואם אינה עתידה להתגלות צריך להודיע, ואמנם שבת שעשויה להתגלות, אך מתן שכרה אינו עשוי להתגלות.

כשנותן מתנה לתינוק יעשה עליו סימן בשמן ובצבע כחול סביב עיניו שאמו תשאל אותו, ובזמן שחוששים לכשפים אמר רב פפא שעושה לו סימן מהמין שנתן לו.

ר' יוחנן אמר בשם רשב"י שאת הכל הקב"ה נתן לישראל בפרהסיא מלבד שבת שניתנה בצנעה שכתוב **ביני וביני בני ישראל אות היא לעולם**, אך לפ"ז לא יענשו ע"ז הנכרים שלא קבלוה, ויש לומר שהם יודעים משבת אך אינם יודעים מתן שכרה, או שהם יודעים ממתן שכרה אך אינם יודעים מהנשמה יתירה, שר"ל אומר שהקב"ה נותן נשמה יתירה מער"ש, ובמוצ"ש היא ניטלת ממנו שכתוב **וינפש** ודורשים וי אבדה נפש.

לאביי דוקא תבשיל מועיל לעירוב ולא פת, ואין לומר שהטעם הוא שצריך לפתן ופת אינה לפתן, שא"כ לא יעשו עירוב בדייסא שהיא אינה לפתן כמו שאמר ר' זירא שהבבלים טפשים שהם אוכלים לחם בלחם והיינו דייסא, ור' נחומי בר זכריה אמר שעושים עירוב בדייסא, אלא הטעם הוא שצריך משהו שפחות מצוי ולכן עושים עירוב בדייסא שהיא פחות מצויה, וללישנא

בתרא אביי אמר שאין עושים עירוב בפת ואין לומר שצריך משהו שפחות מצוי ופת מצויה שא"כ יעשו עירוב בדייסא, ור' נחומי בר זכריה אמר שלא עושים עירוב בדייסא, אלא שצריך לפתן ופת אינה לפתן, וגם דייסא אינה לפתן כדברי ר' זירא שהבבלים טפשים שאוכלים לחם בלחם.

ר' חייא אמר שיכול לסמוך לעירוב על עדשים שבשולי הקדירה, ודוקא כשיש בהם כזית, רב יצחק בר רב יהודה אומר שיכול סמוך על השמנונית שבסכין לעירוב כשגוררה, ודוקא כשיש כזית, רב אומר שאין איסור בישול עכו"ם בדגים קטנים מלוחים ואמר רב יוסף שגם אם צלאם נכרי יכול לסמוך עליו לעירוב תבשילין אך אם הנכרי עשאם כבר כסא דהרסנא מטוגן בקמח אסור **עמוד ב** והחידוש הוא שלא אומרים ששמן הדג הוא העיקר והוא נאכל כמו שהוא חי, אלא הקמח עיקר ואסור.

ר' אבא אומר שצריך שיעור כזית בעירוב והסתפקו האם מספיק כזית לכולם או שצריך כזית לכל אחד, והוכיחו מדברי רב שמספיק כזית בין לאחד בין למאה, ואין להוכיח מהמשנה שאומרת שאם אכלו או שאבד לא יבשל עליו ואם נשאר כל שהוא יכול לסמוך עליו לשבת, ולכאורה כל שהוא הוא גם פחות מכזית, ויש לומר שמדובר שנשאר כזית, ואין להוכיח מהברייתא שאומרת שתבשיל זה צלי ואף כבוש שלוק ומבושל וכן קוליים האיספנין שנתן עליו חמין מערב יו"ט תחלתו וסופו אין לו שיעור, ומשמע שאין שיעור, ויש לומר שלמעלה אין לו שיעור אך צריך לפחות כזית.

רב אומר שעירוב תבשילין צריך דעת, ופשוט שצריך דעת המניח, אך יש להסתפק האם צריך דעת מי שהניחו לו, והוכיחו ממה שאביו של שמואל שעירב עבור כל נהרדעא וכן ר' אמי ור' אסי עירבו על כל טבריה, ר' יעקב בר אידי הכריז שמי שלא הניח עירוב יסמוך על שלו, ורב נחומי בר זכריה אמר שזה מועיל בתוך תחום שבת.

עיוור אחד היה מסדר ברייתות לפני שמואל וראהו שהיה עצוב אמר לו שמואל מדוע אתה עצוב אמר לו ששכח להניח עירוב תבשילין, אמר שמואל שייסמוך על שלו, ושנה אח"כ ראהו שהיה עצוב ואמר לו ששכח אמר לו שהוא פושע ולכולם מותר ולו אסור.

לת"ק אין מערבים עירובי חצירות ותחומין ביו"ט שחל בערב שבת, לרבי ניתן לערב עירוב חצירות אך לא עירוב תחומין שזה דבר שאסור גם ביו"ט ואין לאסור עירוב חצירות שאין איסור הוצאה ביו"ט, רב פסק כת"ק ושמואל פסק כרבי, והסתפקו האם הלכה כרבי להקל או להחמיר, ויש להוכיח ממה שר"א שלח לגולה שאין לשנות כמו בבבל שרבי מתיר וחכמים אוסרים, אלא רבי אוסר וחכמים מתירים ויש להוכיח ממה שרב תחליפא נהג כשמואל ואמר עליו רב שתחלת הוראתו של ת"ח זה הוא לקלקול, ומשמע ששמואל הורה להקל ולכן זה קלקול אך לחומרא אין שייך לומר קלקול, ויש לומר שכיון שרבים שוכחים ומטלטלים לכן הוא קלקול.

דף יז רב חסדא פסק בשם רב הונא כרבי ולאסור.

לב"ש יו"ט שחל בשבת אומר ח' ברכות ועל שבת בפני עצמה וכן על יו"ט בפני עצמו ולב"ה אומר ז' ובברכה אמצעית מתחיל וגומר בשל שבת ומזכיר בה קדושת היום, ולרבי חותם מקדש השבת וישראל והזמנים, אחד שנה לפני רבינא מקדש ישראל והשבת והזמנים, אמר לו רבינא שישראל לא מקדשים את השבת אלא היא מקודשת מעצמה, אלא אומר מקדש השבת וישראל והזמנים, וכן פסק רב יוסף.

שנו בברייתא שאם חל ר"ח או חוה"מ בשבת מתפלל ז' בערבית שחרית ומנחה, ומזכיר בעבודה מעין המאורע ואם לא אמר חוזר, ולר"א אומר בהודאה, ובמוסף מתחיל במוסף של שבת ומסיים בשל שבת ואומר קדושת היום באמצע, ורשב"ג ור' ישמעאל בן ר' יוחנן בן ברוקה אומרים שבכל תפלות היום מזכיר קדושת היום בברכה אמצעית, ואמר רב הונא שאין הלכה כזוג הזה.

רב אומר שיכול להניח עירוב תחומין מיו"ט לחבירו ולהתנות, ורבא אמר שיכול להניח עירוב תבשילין מיו"ט לחבירו, ולרב כ"ש שיכול להתנות על עירוב תבשילין, אך לרבא יתכן שלערוב תחומין לא יתנה שלא קונים שבייתה ביום של איסור, **שנו בברייתא** שלא אופים מיו"ט לחבירו אך אשה יכולה למלאות קדירה בשר אף שהיא צריכה רק חתיכה אחת, וכן נחתום יכול למלאות חבית מים אף שהוא צריך רק קיתון אחד, אך אופה רק מה שהוא צריך, ור"ש בן אלעזר סובר שאשה יכולה למלאות תנור פת שהיא נאפית יותר יפה כשהתנור מלא, ורבא פסק כמותו.

הסתפקו במי שלא הניח עירוב תבשילין האם הוא וקמחו נאסרו ואינו יכול להקנותו לאחרים או שרק הוא נאסר והקמח שלו מותר ויכול להקנותו לאחרים, וישנה ברייתא מפורשת שמי שלא הניח עירוב תבשילין לא יאפה ויבשל או יטמין לא לעצמו ולא לאחרים, אך אחרים אופים ומבשלים לו ומקנה להם קמחו, והסתפקו אם אפה ללא עירוב אם מותר לאכול **עמוד ב** ולכאורה יש להוכיח ממה שלא כתוב בברייתא שאם עבר ואפה מותר, ורב אדא בר מתנה דוחה שכתוב תקנה שהיא לכתחילה ולא תקנו אם עבר איסור, ולכאורה יש להוכיח ממה ששנינו שמי שהניח עירוב תבשילין יכול לאפות לבשל ולהטמין ויכול לאכול את עירובו אך אם אכלו קודם שאפה או הטמין לא יאפה או יבשל ויטמין לא לו ולא לאחרים, ואחרים לא יאפו ויבשלו עברו אך יכול לבשל ליו"ט ואם נשאר יאכל בשבת, אך לא יערים ואם הערים אסור, וא"כ רואים שהמבשל ללא עירוב אסור, ורב אשי דוחה שהערמה חמור יותר ממזיד, ור"צ בר יצחק אומר שזה כחנניה שאומר בשם ב"ש שאופים רק אם עירב בפת, ומבשלים רק אם עירב בתבשיל וטומנים רק אם היו חמין טמונים מערב יו"ט, ולב"ה יכול לערב בתבשיל אחד ולעשות בו מה שרוצה, ואין להוכיח ממה ששנינו שהמעשר פרותיו בשבת בשוגג יכול לאכול ובמזיד לא יאכל, שיתכן שמדובר כשיש לו פירות אחרים, ואין להוכיח ממה ששנינו שהמטביל כליו בשבת בשוגג יכול להשתמש ובמזיד אסור, שיתכן שמדובר כשיש לו כלים אחרים או שיכול לשאול מאחרים, ואין להוכיח ממה שנאסר ממה שבושל בשבת במזיד ובשוגג מותר שיתכן שאיסור שבת חמור יותר.

משנתנינו לא כר"ש בן אלעזר שאומר שב"ה מודים שצריך ב' תבשילין ונחלקו רק בדג וביצה שעליו, שלב"ש הוא כתבשיל אחד ולב"ה הוא כב' תבשילין, וב"ש מודים שאם נתן בתוכו ביצה מבושלת או שריסק בתוכו כרתי שנחשב ב' תבשילין, ורבא פוסק כמו התנא של משנתנינו בדעת ב"ה שמספיק תבשיל אחד.

אביי אומר שאם התחיל ללוש עיסה ונאבד העירוב תוך כדי עשייתה שיכול לגמור העיסה. **משנה** לב"ש יו"ט שחל אחר שבת יטביל הכל לפני שבת, ולב"ה כלים יטבול קודם שבת ואדם גם בשבת ולכו"ע מותר להשיק מים בכלי אבן לטהרן אך לא מטבילים ומותר להטביל ביו"ט מגב לגב והוא רק טבילה לחומרה ומטבילים מחבורה לחבורה. **גמרא** לכו"ע לא טובלים כלים בשבת, ורבה מבאר שגזרו שמא יטול ויעבירו ד' אמות ברה"ר

דף יח ואביי מקשה שלא נגזור במי שיש לו בור בחצרו, אמר רבה שגזרו בכולם אגב בור ברה"ר, אך זה שייך רק בשבת וביו"ט אין איסור הוצאה, ויש לומר שגזרו יו"ט משום שבת, אך קשה שבמשנתנינו רואים שהתירו להשיק ולא גזרו אגב טבילה, ויש לומר שממה שמשיק רואים שאין לו מים יפים וא"כ הוא נזהר בהם ולא גזרו בדבר שאינו שכיח, ולכאורה קשה ממה שמותר לדלות בדלי טמא והוא נטהר ולא גוזרים בו שיטבילנו בפני עצמו, ויש לומר שאין לגזור בו כיון שמתירים לו רק בצורה זו א"כ הוא זוכר, ואין להוכיח ממה שהתירו לטבול כלי שנטמא ביו"ט ולא אסרו כמו כלי שנטמא מערב יו"ט, ויש לומר שזה דבר שאינו שכיח שיטמא ביו"ט ולא גזרו בכך, ואין להוכיח ממה שאסור להטביל ביו"ט כלי שנטמא באב הטומאה אך מותר לטבול כלי שנטמא בולד הטומאה, ולא גזרו, שיש לומר שולד הטומאה הוא רק לגבי כהנים שהם זריזים ולא גזרו בהם, ואין להוכיח מדברי רב חייא בר אשי בשם רב שנדה שאין לה בגדים טהורים יכולה להערים ולטבול בכגדיה, ולא גזרו שתטבילם בפני עצמם, ויש לומר שכיון שהתירו לה רק בצורה זו א"כ היא זוכרת ולא גזרו בה,

רב יוסף אומר שמה שגזרו בטבילת כלים ביו"ט הוא שמא יסחוט, ואביי מקשה שזה שייך רק במה שיכולים לסחוט, ויש לומר שגזרו בכלי שאינם בני סחיטה משום כלים בני סחיטה ושאל אותו את הקושיות ששאל על רבה ותירץ רב יוסף לו כמוהו,

רב ביבי אומר שגזרו שמא ישהה, וכן שנינו בברייתא שאסרו לטבול ביו"ט כדי שלא ישהה כלים טמאים להטבילם ביו"ט **ורבא אומר** שאסרו שזה נראה כמתקן כלי, ובאדם לא גזרו שנראה שטובל להתקרו, אך ניתן לומר כך רק במים יפים ולא ברעים, ואמר ר"צ בר יצחק **עמוד ב** שבשרב אדם טובל אפילו במי משרה, אך כ"ז בימות החמה, ובימות הגשמים ניתן לומר שלעתים אדם בא מהשדה מלוכלך בטיט או צואה וטובל אפילו בימות הגשמים, וכ"ז בשבת שמותר לרחוץ אך ביו"כ לא יכול להתרחץ כלל, ורבא אומר שאין דבר שמותר בשבת ואסור ביו"כ והואיל ומותר בשבת מותר גם ביו"כ, אך רבא עצמו אינו סובר שאומרים הואיל ששנינו שהחושש בשיניו לא יגמע בהם חומץ אך יכול לטבול בו כדרכו ואם התרפא התרפא, והקשו ממה ששנינו שלא יגמע ויפלוט אך יכול לגמוע ולבלוע, ואביי ביאר שהמשנה דיברה בגומע ופולט, ורבא מבאר שהמשנה אסרה גם לבלוע אך קודם טיבול מותר, ואחר טיבול אסור שנראה לרפואה, ולא אומרים הואיל ומותר קודם טיבול יהיה מותר גם אח"כ, ויש לומר שרבא חזר בו מדבריו שם, ואין לומר שהוא חוזר בו מדבריו בטבילה שהרי יש ברייתא שאומרת שחייבי טבילות טובלים כדרכם בט' באב וביו"כ.

שמואל מבאר במשנה שלא מטבילים כלי ביו"ט לטהרו אגב השקת מימיו, ולכאורה רבי ורבנן חולקים על המשנה, שרבי אמר שלא טובלים כלי לטהרו אגב מימיו וגם לא משיקים את המים בכלי אבן לטהרם, ולחכמים מטבילים כלי אגב מימיו וכן משיקים מים בכלי אבן לטהרם, ולרבי קשה מהשקה ולרבנן קשה מטבילה, ויש לומר שהמשנה כרבי ובברייתא הוא התיר להטביל ביו"ט, והוא אסר השקה רק בשבת עוד יש לומר שהמשנה כרבנן ורק בשבת נאסר הטבילה אגב מימיו.